

pircēju mašīnas? Kāpēc to nevar optimizēt? Kāpēc saimnieki kūtri stājas kooperatīvos? Tie savā starpā arī, iespējams, nesarbojas pietiekami aktīvi. Ilgtermiņa līgumi ar pārstrādātājiem ir jāveido, tomēr šajos līgumos iekļautajai atbildībai ir jābūt vienāda abām pusēm un arī abām pusēm līguma nosacījumi ir jāpilda.

Mēs Latvijā ražojam ļoti daudz piena. Uz vietas to nepārstrādā, kaut jaudas ļautu. 2008. gada krīzē piena pārstrādei iedeva padsmi miljonu eiro jaunu tirgu meklēšanai. Atnāca nākamā krīze, tad vēl viena – kur ir šie tirgi? Patlaban pārstrāde atkal runā to pašu – vajag naudu jaunu tirgu meklēšanai. Apburtais loks! Vēdzirnavas, nezina, kā to nosaukt. Ilgtermiņa

400–500 ha zemes. Latgalē ir vislielākais šādu mazo saimniecību īpatsvars. Tās atmirst dabīgā ceļā. Krīzes šo procesu paātrina, un pašreizējā krīze būs būtiski to paātrinājusi. Šis saimniecības īsteno sociālo funkciju laukos, nodrošina sevi, lauku apdzīvotību. Vai tās var kļūt par nopietniem tirgus spēlētājiem, palielinot ganāmpulku līdz 30–50 slaucamajām govīm? Un vai saimnieks vēlas palielināt savu ganāmpulku? Šo nosacījumu vajadzētu atrunāt.

Kā vērtējat jaunus tiešmaksājumu saņemšanas nosacījumus, kas iezīmē virzību uz ES Zaļo kursu?

Ekoshēmas parāda to, kas būs ražojošais un darboties gribošais saimnieks. Ja šī sistēma darbosies tā, ka atbalstīs to

par slaukšanas robotu lietojumu. Turklāt tie ir vajadzīgi arī tāpēc, ka nav darbinieku. Slaukšanas roboti ir darbaspēka un precīzo tehnoloģiju apvienojums. Minerālmēsli un augu aizsardzības līdzekļi nav vairs tik lēti un pieejami kā agrāk, kad minerālmēslus varēja kaisīt, kur un kā gribēja. Mēs visu laiku mēslojām uz nebēdu, tomēr nevērtējām, vai un cik daudz mēslojums ir nepieciešams. Patlaban ir izvirzītas augstākas prasības, tomēr tām līdzī nāk liela birokrātija, ko var atrisināt un mazliet labot. Ir lietas, kas ir jāatvieglo, zemnieks nevar visu laiku sēdēt pie papīriem. Viņam ir jāstrādā. Ja runa būtu vien par ķeksīšu salikšanu vakaros, bet ir jāveic tik daudz rakstu darbu, ka papildu jāalgo darbinieks. Runā, ka saistībā ar SEG emisiju uzskaiti būs vajadzīgs viens darbinieks, lai vispār saņemtu atbalsta maksājumus un darbotos. Vidējai saimniecībai tās būs papildu 20 000–40 000 eiro izmaksas gadā. Ir daļēji absurdi lēmumi, tomēr no kļūdām ir jāmacās un jāiet uz priekšu. Labi, šis gads būs, kāds būs, tomēr ziemas periodā izvērtēsim ekoshēmu nosacījumu izpildi un uzlabosim sistēmu. Ja ir jāražo piens un vienlaikus jāiztur birokrātisko prasību spiediens, loģiski, ka piena kvalitāte kritīsies, jo saimnieks nevar vajadzīgo laiku veltīt pamatdarbam.

Kā Latvijas piena nozarei kļūst stabilākai un prognozējamākai?

Brīnumainā kārtā šajā krīzē nav vēl dzirdēts, ka zemnieki nemāk strādāt. Pareizāk būtu teikt, ka darboties nemāk piena pārstrādātāji, nevis zemnieki. Un tā ir bijis arī agrākajās piena krīzēs. Zemnieks gotiņu izslauc un pienu piegādā neatkarīgi no dabas apstākļiem. Vai pārstrādes uzņēmumi ražo un pārdod savus produktus? Pārstrādātāju mārketingu un arī pārdevēji nedarbojas pietiekami profesionāli. Un arī viņi ir lielā mērā vainīgi pie piena iepirkuma cenas krituma. Veikalā piena produktu cena nav samazinājusies. Visām pusēm vajadzētu kopā apsēsties un risināt izaicinājumus. Šā iemesla dēļ ļoti ceru uz kooperatīva "E-Piim" jauno rūpnīcu, kas pieder gan ražotājiem, gan arī pārdevējiem. Ja viņiem izdosies, būs labs piemērs citiem. Mums Latvijā vissvarīgāk ir mainīt domāšanu. Cik ilgi pircējus *slauks* ar vairāk nekā 300% lielu uzcenojumu atsevišķiem piena produktiem?

Iespējams, ir jāveido svaigpiena birža, kā tas ir izdarīts ASV. Labos piemērus noteikti var ņemt arī no citām nozarēm, kā arī mācīties no kļūdām. ▲

Atšķirībā no vecās novietnes jaunajā novietnē gotiņas var brīvi staigāt, bet gulvietās atrodas gumijas matračī.

līgumi būtu solis, ka kopīga mērķa vārdā uz kaut ko virzāmies. Kas mainītos pēc šo līgumu ieviešanas, paredzēt nevaru. Varbūt tomēr piena iepirkuma cena nekristu tik strauji un tik zemu.

Teicāt, ka valstij nav savas lauksaimniecības politikas. Kā tai vajadzētu būt?

Nav svarīgi, kāda nozare, ir jāizvēlas, ko atbalsta. Atbalstām visus un nevienu. Ja vēlamies dzīvot, ir jāatbalsta ražojošie saimnieki. Ja Latvijā vēlas saglabāt mazās saimniecības ar ganāmpulku līdz piecām govīm, labi, atbalstām, tomēr vajadzētu tām veidot atsevišķu atbalsta programmu, nelikt kopā ar ražojošajām saimniecībām. Tās būs ģimenes vai pašnodrošinošās saimniecības, tomēr nevajag tās likt vienā katlā ar 400–500 govju saimniecībām. Vai ar saimniecībām, kas apsaimnieko

saimnieku, kurš dara un vēlas darīt, tad viss būs kārtībā. Ekoshēmu prasības ir izpildāmas, daudziem saimniekiem gan tam vajadzēs vairākus gadus. Protams, ir smagi pieņemt prasības, toskait muļķīgos lēmumus par buferjoslām. Loģiski, ka tām ir jābūt gar upēm un ūdenstecēm, tomēr ar kādiem skandāliem tas nāca! Iespējams, vajadzēja gadu ilgu pārejas periodu, labi visu pārdomāt un tad sākt īstenot. Mēs uzspiežam, un aiziet!

Ir skaidrs, ka ir jāmaina saimniecības metode. Nevari laist ganībās govīs un cerēt, ka tās atnesīs lielo miljonu. Šie ir godīgi un taisnīgi lēmumi un prasības tādā ziņā, ka nevar un nedrīkst saņemt ES un jebkuru citu naudu, neko nedarot.

Papildu atbalsts ekoshēmās ir paredzēts par šķidrmēsli iestrādi ar caurulītēm un arī par precīzo tehnoloģiju, tostarp